

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра маркетингу

РОБОЧА ПРОГРАМА,

**плани практичних занять, самостійна та індивідуальна
робота, завдання для контрольних робіт
і методичні вказівки до їх виконання
з дисципліни**

«ВИТРАТИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ»

Харків – 2017

Робочу програму розглянуто та рекомендовано

до друку на засіданні кафедри маркетингу 21
грудня 2015 р., протокол № 5.

Укладачі:

проф. О. І. Зоріна,
старш. викл. О. М. Мкртичян

Рецензент

проф. Ю. Є. Калабухін

РОБОЧА ПРОГРАМА,
плани практичних занять, самостійна та індивідуальна робота,
завдання для контрольних робіт і методичні вказівки до їх
виконання з дисципліни
«ВИТРАТИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ»

Відповідальний за випуск Зоріна О. І.

Редактор Третьякова К. А.

Підписано до друку 03.04.17 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 0,75. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного
транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Структура навчальної дисципліни «Витрати на залізничному транспорті».....	5
2 Програма навчальної дисципліни «Витрати на залізничному транспорті».....	5
3 Структура залікового кредиту навчальної дисципліни «Витрати на залізничному транспорті».....	8
4 Теми практичних занять.....	9
5 Завдання до самостійної роботи для студентів денної форми навчання.....	17
6 Індивідуальна робота студентів.....	18
7 Методичні вказівки до виконання та оформлення контрольної роботи для студентів заочної форми навчання.....	19
7.1 Загальні положення.....	16
7.2 Завдання до виконання контрольної роботи.....	17
8 Система оцінювання знань студентів денної форми навчання.....	23
Питання для самоперевірки знань.....	26
Список літератури.....	27
Додаток А. Зразок оформлення титульного аркуша контрольної роботи.....	30

ВСТУП

Робочу програму, методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи для вивчення варіативної дисципліни «Витрати на залізничному транспорті» складено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю «Маркетинг». Робота охоплює всі змістовні модулі, визначені в анотації дисципліни, яка наведена у варіативній частині освітньо-професійної програми бакалавра.

Предметом вивчення дисципліни є формування експлуатаційних витрат залізниць і собівартості вантажних та пасажирських залізничних перевезень.

Основною метою викладання дисципліни «Витрати на залізничному транспорті» є формування у студентів комплексу необхідних теоретичних знань і практичних навичок щодо формування експлуатаційних витрат залізничного транспорту та собівартості вантажних і пасажирських залізничних перевезень.

Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є теоретична та практична підготовка студентів до опанування економічних основ формування експлуатаційних витрат залізниць і визначення собівартості залізничних перевезень для техніко-економічних розрахунків та обґрунтувань і з метою ціноутворення, а також пошуку шляхів зниження експлуатаційних витрат і собівартості перевезень.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліни «Основи економічної теорії», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Маркетинг», «Організація виробництва», «Економіка залізничного транспорту».

1 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВИТРАТИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ»

Кількість кредитів	Напрям: 0305 «Економіка і підприємництво»	7 семестр	9 семестр
ECTS: 4	Спеціальність 6.030507 «Маркетинг»	Денна форма: Лекції: 15 год	Заочна форма: Лекції: 8 год
Модулів: 2			
Залікових модулів: 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні: 30 год	Практичні: 8 год
Загальна кількість годин: 90		Самостійна робота: 45 год	Самостійна робота: 60 год
Тижневих годин:		–	Індивідуальна робота: 14 год
Теорія: 1		Вид контролю: залік	Вид контролю: залік
Семінари та практичні заняття: 2			

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВИТРАТИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ»

ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Управління витратами як напрямок підвищення ефективності функціонування залізничного транспорту в умовах посилення конкуренції на ринку транспортних послуг

Зміст понять «витрати», «управління витратами», «собівартість перевезення». Нормативно-правова база з обліку та управління витратами на залізничному транспорті України. Роль

витрат у фінансовому стані залізничного транспорту та забезпеченні його конкурентоспроможності.

Тема 2. Експлуатаційні витрати залізничного транспорту

Класифікація експлуатаційних витрат залізничного транспорту (по відношенню до виробничого процесу, за призначенням у процесі виготовлення транспортної продукції, по відношенню до обсягів перевезень, за видами перевезень, тяги, складовими). Вимоги чинного законодавства та пакета директив ЄС по залізничному транспорту до обліку експлуатаційних витрат.

Тема 3. Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за різними ознаками

Необхідність розподілу експлуатаційних витрат залізничного транспорту за видами перевезень, тяги, сполучень, джерелами покриття, операціями перевізного процесу. Методичні підходи до розподілу витрат. Вибір обсягових показників експлуатаційної роботи для розподілу витрат.

ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 4. Калькуляція собівартості перевезень на залізничному транспорті

Поняття калькуляції собівартості перевезень. Визначення собівартості 10 ткм, 10 пас.км, 10 ткм привед. Калькуляція собівартості робіт та послуг на залізничному транспорті.

Тема 5. Розрахунки собівартості залізничних перевезень у конкретних умовах

Фактори, що впливають на собівартість залізничних перевезень. Методи розрахунку собівартості залізничних перевезень у конкретних умовах. Управління собівартістю конкретних поїздів.

Тема 6. Розрахунок собівартості вантажних і пасажирських залізничних перевезень методом одиничних витратних ставок

Сфера застосування методу одиничних витратних ставок. Аналіз впливу різних факторів на собівартість і витрати залізниць по перевезеннях на основі використання методу одиничних витратних ставок. Переваги та недоліки методу одиничних витратних ставок. Метод коефіцієнтів впливу основних факторів на собівартість перевезень.

Тема 7. Розрахунок витратних ставок по вантажних і пасажирських залізничних перевезеннях

Зв'язок витрат залізничного транспорту по перевезеннях з окремими показниками експлуатаційної роботи. Особливості розрахунку витратних ставок по вантажних і пасажирських перевезеннях.

Тема 8. Метод укрупнених витратних ставок для визначення собівартості вантажних перевезень

Сутність методу укрупнених витратних ставок для визначення собівартості залізничних перевезень. Використання методу укрупнених витратних ставок для розрахунку собівартості вантажних перевезень у тарифних цілях. Особливості визначення укрупнених витратних ставок за різними типами вантажних вагонів. Визначення собівартості вантажних перевезень у приватних вагонах. Особливості визначення собівартості вантажних перевезень за видами сполучень.

Тема 9. Метод укрупнених витратних ставок для визначення собівартості пасажирських перевезень

Використання методу укрупнених витратних ставок для визначення собівартості пасажирських перевезень у тарифних цілях. Особливості визначення собівартості пасажирських перевезень за видами сполучень та типами пасажирських вагонів.

3 СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВИТРАТИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ»

Тема	Загальний час навчання, год/кредит	В т. ч. кількість годин, відведених на:			
		лекції	семінарські та практичні заняття	самостійну роботу	індивідуальну роботу
VII семестр					
<i>Заліковий модуль 1</i>					
Тема 1. Управління витратами як напрямок підвищення ефективності функціонування залізничного транспорту в умовах посилення конкуренції на ринку транспортних послуг	10	2	5	5	-
Тема 2. Експлуатаційні витрати залізничного транспорту	10	2	5	10	-
Тема 3. Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за різними ознаками	10	2	5	5	-
Всього за заліковий модуль 1	30	6	15	20	-
<i>Заліковий модуль 2</i>					
Тема 4. Калькуляція собівартості перевезень на залізничному транспорті	10	-	3	5	-
Тема 5. Розрахунки собівартості залізничних перевезень у конкретних умовах	10	1	3	4	-
Тема 6. Розрахунок собівартості вантажних та пасажирських залізничних перевезень методом одиничних витратних ставок	10	2	3	4	-

Тема 7. Розрахунок витратних ставок по вантажних і пасажирських залізничних перевезеннях	10	2	2	4	-
Тема 8. Метод укрупнених витратних ставок для визначення собівартості вантажних перевезень	10	2	2	4	-
Тема 9. Метод укрупнених витратних ставок для визначення собівартості пасажирських перевезень	10	2	2	4	-
Всього за заліковий модуль 2	60	9	15	25	-
Всього годин у 7-му семестрі	90	15	30	45	-
Всього з дисципліни	90	15	30	45	-
ПМК					

4 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Управління витратами і собівартістю на залізничному транспорті

План

1 Поняття експлуатаційних витрат на залізничному транспорті.

2 Нормативно-правова база з обліку та управління витратами на залізничному транспорті.

3 Вплив витрат на конкурентоспроможність залізничного транспорту.

Проблемні питання для обговорення

1 Об'єктивні фактори, що впливають на витрати природних монополій.

Питання для самостійної роботи

- 1 Управління витратами на залізницях розвинутих країн світу.
- 2 Управління витратами на залізничному транспорті Росії.

Додаткова література

- 1 Журнали «Железные дороги мира».
- 2 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.

Практичне заняття 2. Формування експлуатаційних витрат на залізничному транспорті

План

- 1 Класифікація експлуатаційних витрат на залізничному транспорті.
- 2 Номенклатура витрат залізничного транспорту України.
- 3 Облік експлуатаційних витрат на залізничному транспорті України.
- 4 Вимоги чинного законодавства та пакета директив ЄС до обліку витрат залізничного транспорту.

Проблемні питання для обговорення

- 1 Вплив обліку експлуатаційних витрат на створення конкурентного середовища у сфері залізничних перевезень.
- 2 Роль обліку експлуатаційних витрат залізничного транспорту по перевезеннях в обмеженні сфері державного регулювання.

Питання для самостійної роботи

- 1 Облік експлуатаційних витрат на залізницях у розвинених країнах світу.
- 2 Російський досвід в удосконаленні обліку витрат на залізничному транспорті.

Додаткова література

- 1 Журнали «Железные дороги мира».
- 2 Журнали «Железнодорожный транспорт».
- 3 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.
- 4 Журнали «Экономика железных дорог».
- 5 Закон України «Про природні монополії» // Офіційний вісник України. – 2000. - №19. – С. 715.

Практичне заняття 3. Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту по перевезеннях за різними ознаками

План

- 1 Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за видами перевезень.
- 2 Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за джерелами покриття.
- 3 Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за видами сполучень і типами тяги.
- 4 Розподіл експлуатаційних витрат за операціями перевізного процесу.

Проблемні питання для обговорення

- 1 Можливість запровадження окремого обліку витрат за видами перевезень на залізничному транспорті України.

Питання для самостійної роботи

- 1 Можливість відокремлення обліку витрат монопольного сектора від потенційно-конкурентного.

Додаткова література

1 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.

2 Журналы «Железные дороги мира».

Практичне заняття 4. Калькуляція собівартості вантажних та пасажирських залізничних перевезень

План

1 Методика калькуляції собівартості 10 ткм, 10 пас.км, 10 ткм привед.

2 Методика калькуляції собівартості робіт і послуг на залізничному транспорті.

3 Використання собівартості 10 ткм, 10 пас.км, 10 ткм привед для техніко-економічних розрахунків і обґрунтувань.

Проблемні питання для обговорення

1 Переваги та недоліки використання собівартості 10 ткм, 10 пас.км, 10 ткм привед для техніко-економічних розрахунків і обґрунтувань.

Питання для самостійної роботи

1 Методика калькуляції собівартості 10 ткм, 10 пас.км, 10 ткм привед на російських залізницях.

Додаткова література

1 Журналы «Экономика железных дорог».

2 Журнали «Залізничний транспорт України».

3 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.

Практичне заняття 5. Методи розрахунку собівартості залізничних перевезень в конкретних умовах

План

1 Необхідність розрахунку собівартості залізничних перевезень у конкретних умовах.

2 Відмінності в розрахунках собівартості перевезень і калькуляції собівартості перевезень.

3 Існуючі методи розрахунку собівартості перевезень у конкретних умовах.

4 Фактори впливу на собівартість залізничних перевезень.

Проблемні питання для обговорення

1 Об'єктивні фактори, що впливають на точність визначення собівартості конкретного перевезення.

Питання для самостійної роботи

1 Шляхи підвищення точності визначення собівартості конкретного перевезення.

Додаткова література

1 Журнали «Экономика железных дорог».

2 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.

3 Журнали «Залізничний транспорт України».

Практичне заняття 6. Метод одиничних витратних ставок для визначення собівартості залізничних перевезень

План

1 Аналіз впливу ефективності використання рухомого складу на собівартість залізничних перевезень.

2 Визначення собівартості вантажних перевезень методом одиничних витратних ставок.

3 Визначення собівартості пасажирських перевезень методом одиничних витратних ставок.

4 Використання методу коефіцієнтів впливу основних факторів на собівартість перевезень.

Проблемні питання для обговорення

1 Моделювання впливу поліпшення якісних показників використання рухомого складу на фінансові результати по залізничних перевезеннях.

Питання для самостійної роботи

1 Порівняльний аналіз експлуатаційних витрат залізничного транспорту по вантажних перевезеннях при різних якісних показниках використання вантажних вагонів.

2 Порівняльний аналіз експлуатаційних витрат залізничного транспорту по пасажирських перевезеннях при різних якісних показниках використання пасажирських вагонів.

Додаткова література

1 Журнали «Экономика железных дорог».

2 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.

3 Журнали «Залізничний транспорт України».

Практичне заняття 7. Визначення одиничних витратних ставок по вантажних та пасажирських залізничних перевезеннях

План

1 Вплив показників експлуатаційної роботи на витрати залізниць по перевезеннях.

2 Вибір калькуляційних вимірників для розрахунку одиничних витратних ставок.

3 Розрахунок одиничних витратних ставок по вантажних перевезеннях.

4 Розрахунок одиничних витратних ставок по пасажирських перевезеннях.

Проблемні питання для обговорення

1 Вплив обсягів перевезень на величину одиничних витратних ставок.

Питання для самостійної роботи

1 Коригування одиничних витратних ставок по вантажних перевезеннях.

2 Коригування одиничних витратних ставок по пасажирських перевезеннях.

Додаткова література

1 Журнали «Економика железных дорог».

2 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.

3 Журнали «Залізничний транспорт України».

Практичне заняття 8. Визначення собівартості вантажних перевезень методом укрупнених витратних ставок

План

1 Розрахунок укрупнених витратних ставок по вантажних перевезеннях.

2 Особливості визначення укрупнених витратних ставок по вантажних перевезеннях за різними типами вагонів.

3 Визначення собівартості конкретного перевезення методом укрупнених витратних ставок.

Проблемні питання для обговорення

1 Можливості використання методу укрупнених витратних ставок для розрахунків собівартості вантажних перевезень на конкретних ділянках.

Питання для самостійної роботи

1 Визначення собівартості вантажних перевезень у приватних вагонах.

Додаткова література

- 1 Журнали «Экономика железных дорог».
- 2 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.
- 3 Журнали «Залізничний транспорт України».

Практичне заняття 9. Визначення собівартості пасажирських перевезень методом укрупнених витратних ставок

План

- 1 Розрахунок укрупнених витратних ставок по пасажирських перевезеннях.
- 2 Особливості визначення укрупнених витратних ставок по пасажирських перевезеннях за різними типами вагонів.
- 3 Визначення собівартості конкретного перевезення методом укрупнених витратних ставок.

Проблемні питання для обговорення

1 Можливості використання методу укрупнених витратних ставок для розрахунків собівартості пасажирських перевезень на конкретних ділянках.

Питання для самостійної роботи

1 Визначення собівартості пасажирських перевезень у приватних вагонах.

Додаткова література

- 1 Журнали «Экономика железных дорог».
- 2 Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал.
- 3 Журнали «Залізничний транспорт України».

5 ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Самостійна робота студента є одним із основних способів опанування навчального матеріалу, який передбачає самостійне вивчення окремих питань дисципліни «Витрати на залізничному транспорті», самостійну підготовку студентами навчальних матеріалів до практичних занять; виконання навчальних завдань з тієї чи іншої теми заняття, виконання індивідуальних завдань з дисципліни.

Форми самостійної роботи студентів

- 1 Робота в бібліотеках університету та факультетів, методичних кабінетах, а також у домашніх умовах з метою:
  - опрацювання теоретичних основ прослуханого матеріалу;
  - самостійного вивчення окремих питань;
  - доопрацювання особистих конспектів;
  - реферування наукових статей та інших друкованих джерел.
- 2 Виконання домашніх завдань.
- 3 Виконання різноманітних практикуючих вправ, індивідуальних завдань (індивідуальна робота).
- 4 Написання конкурсних дослідницьких робіт.
- 5 Підготовка до поточного контрольного опитування (оцінювання залікових – залікових модулів).

6 Підготовка до підсумкового контролю (ПМК) з навчального курсу.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни.

Зміст навчання (викладання і вивчення) дисципліни «Витрати на залізничному транспорті» визначено її навчальною програмою, що є складовою державного стандарту освіти (вибіркова частина навчання).

Інформативна частина навчання забезпечується опорно-логічним конспектом лекцій з тем навчального курсу та рекомендованою до вивчення літературою.

Плани та зміст занять, методичні вказівки, завдання до самостійної роботи і вказівки щодо її виконання наведено в методичних матеріалах з організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань, поточного та підсумкового контролю знань з навчальної дисципліни.

1 Самостійна робота з літературою – 10 год.

2 Вивчення періодичної літератури – 10 год.

3 Розробка рефератів – 15 год.

4 Робота з конспектом лекцій – 10 год.

Студенти денної форми навчання вивчають окремі питання дисципліни «Витрати на залізничному транспорті» самостійно. За результатами самостійної роботи вони готують реферати, які заслуховуються на практичних заняттях. Ці питання також виносяться на модульний контроль.

6 ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Індивідуальна робота студентів є складовою їх самостійної роботи і виконується у формі індивідуальних завдань. Індивідуальна робота студента забезпечується постійним консультуванням з боку викладача, який викладає дисципліну. Перевірка виконання індивідуальних завдань проводиться

викладачем у час, який передбачено робочим навчальним планом. Оцінка з індивідуальної роботи є складовою загальної оцінки за заліковий модуль.

7 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

7.1 Загальні положення

Написання контрольної роботи є однією з форм поточного контролю рівня знань студентів заочного відділення. Контрольна робота виконується з метою перевірки якості засвоєння матеріалу, що вивчався самостійно, а також формування навичок практичної роботи.

Домашня контрольна робота виконується студентом після самостійного вивчення програмного матеріалу дисципліни. В контрольній роботі необхідно розкрити зміст питань з використанням рекомендованої літератури, інших інформаційних джерел та **прикладів на основі фактичного матеріалу за місцем роботи студента.**

Контрольна робота має бути написана на аркушах формату А4 чітким, розбірливим почерком або виконана з використанням текстового редактора WORD (шрифт Times New Roman, 14 пт, інтервал 1,5).

Контрольна робота для студентів заочної форми навчання включає до себе два теоретичних питання і п'ять практичних задач. Теоретичні питання і практичні завдання студент обирає за останньою цифрою свого шифру (номер залікової книжки). Вихідні дані максимально наближені до реальних умов і містять всю необхідну інформацію для розв'язання задач. На початку даються відповіді на теоретичні питання, потім розв'язуються задачі зі стислим поясненням ходу розв'язання, графічним матеріалом і необхідними висновками. У кінці роботи подається список використаної літератури.

Титульний аркуш контрольної роботи вміщує номер академічної групи, прізвище та ініціали студента, а також тему

контрольної роботи (додаток А). На наступному аркуші слід указати зміст питань, що підлягають розгляду. Далі треба розмістити виклад основного матеріалу. Відповідь має бути конкретною, логічно побудованою, грамотною. Неприпустиме механічне дослівне використання літературних джерел. На всі цитати та фактичні матеріали повинні бути зроблені посилання. У кінці роботи обов'язково слід навести повний перелік використаних джерел.

Посилання на літературні джерела, офіційні матеріали або нормативно-правові документи необхідно давати в тексті після фрази в квадратних дужках, де треба вказати номер джерела за списком літератури у кінці роботи.

Усі сторінки контрольної роботи мають наскрізну нумерацію, починаючи із титульного аркуша. На титульному аркуші та на змісті номери аркуша не ставляться.

Номер теми контрольної роботи визначається **порядковим номером студента в академічному журналі** або за вказівкою викладача.

Студент може виконувати роботу за своєю тематикою (за узгодженням з викладачем), якщо вона стосується умов діяльності студента або його наукових чи практичних інтересів.

7.2 Завдання до виконання контрольної роботи

Тема 1. Управління витратами і собівартістю на залізничному транспорті

1 Поняття експлуатаційних витрат на залізничному транспорті.

2 Нормативно-правова база з обліку та управління витратами на залізничному транспорті.

3 Вплив витрат на конкурентоспроможність залізничного транспорту.

Тема 2. Формування експлуатаційних витрат на залізничному транспорті

1 Класифікація експлуатаційних витрат на залізничному транспорті.

2 Номенклатура витрат залізничного транспорту України.

3 Облік експлуатаційних витрат на залізничному транспорті України.

4 Вимоги чинного законодавства та пакета директив ЄС до обліку витрат залізничного транспорту.

Тема 3. Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту по перевезеннях за різними ознаками

1 Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за видами перевезень.

2 Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за джерелами покриття.

3 Розподіл експлуатаційних витрат залізничного транспорту за видами сполучень і типами тяги.

4 Розподіл експлуатаційних витрат за операціями перевізного процесу.

Тема 4. Калькуляція собівартості вантажних і пасажирських залізничних перевезень

1 Методика калькуляції собівартості 10 ткм, 10 пас.км, 10 ткм привед.

2 Методика калькуляції собівартості робіт та послуг на залізничному транспорті.

3 Використання собівартості 10 ткм, 10 пас.км, 10 ткм привед для техніко-економічних розрахунків і обґрунтувань.

Тема 6. Методи розрахунку собівартості залізничних перевезень у конкретних умовах

1 Необхідність розрахунку собівартості залізничних перевезень у конкретних умовах.

2 Відмінності в розрахунках собівартості перевезень і калькуляції собівартості перевезень.

3 Існуючі методи розрахунку собівартості перевезень у конкретних умовах.

4 Фактори впливу на собівартість залізничних перевезень.

Тема 7. Метод одиничних витратних ставок для визначення собівартості залізничних перевезень

1 Аналіз впливу ефективності використання рухомого складу на собівартість залізничних перевезень.

2 Визначення собівартості вантажних перевезень методом одиничних витратних ставок.

3 Визначення собівартості пасажирських перевезень методом одиничних витратних ставок.

4 Використання методу коефіцієнтів впливу основних факторів на собівартість перевезень.

Тема 8. Визначення одиничних витратних ставок по вантажних і пасажирських залізничних перевезеннях

1 Вплив показників експлуатаційної роботи на витрати залізниць по перевезеннях.

2 Вибір калькуляційних вимірників для розрахунку одиничних витратних ставок.

3 Розрахунок одиничних витратних ставок по вантажних перевезеннях.

4 Розрахунок одиничних витратних ставок по пасажирських перевезеннях.

Тема 9. Визначення собівартості вантажних перевезень методом укрупнених витратних ставок

1 Розрахунок укрупнених витратних ставок по вантажних перевезеннях.

2 Особливості визначення укрупнених витратних ставок по вантажних перевезеннях за різними типами вагонів.

3 Визначення собівартості конкретного перевезення методом укрупнених витратних ставок.

Тема 10. Визначення собівартості пасажирських перевезень методом укрупнених витратних ставок

1 Розрахунок укрупнених витратних ставок по пасажирських перевезеннях.

2 Особливості визначення укрупнених витратних ставок по пасажирських перевезеннях за різними типами вагонів.

3 Визначення собівартості конкретного перевезення методом укрупнених витратних ставок.

8 СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Усне опитування, поточне тестування, оцінювання рівня підготовки до практичних занять, рівень виконання індивідуальних завдань і завдань із самостійної роботи

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (тимчасовим) в УкрДУЗТ використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікового кредиту 1 за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Поточне тестування оцінює рівень засвоєння матеріалу двох змістовних модулів, які входять до складу відповідного модуля.

Практичні завдання оцінюються залежно від рівня та якості їх виконання студентом. Кожне практичне завдання оцінюється за трьома рівнями:

- «відмінно» – 3 бали;
- «добре» – 2 бали;
- «задовільно» – 1 бал.

За нестандартні рішення і творчий підхід при виконанні практичних завдань викладач може додати до 8 балів. Максимальна сума, яку може набрати студент, – 20 балів.

Максимальна кількість балів за модуль					
Поточне тестування	Практичні заняття	Семинарські заняття	Відвідування лекцій	Самостійна робота	Сума балів за модуль
до 40	до 20	до 20		до 20	до 100

Семинарське заняття оцінюються за трьома рівнями:

- «відмінно» – 3 бали;
- «добре» – 2 бали;
- «задовільно» – 1 бал.

За високу якість підготовлених матеріалів та активність під час заняття викладач може додати по 2 бали за заняття. Максимальна сума, яку може набрати студент, – 20 балів.

За складову «відвідування лекцій» бали нараховуються виходячи з розрахунку 1 бал за 1 лекцію. Максимальна сума становить 17 балів.

У складовій «Самостійна робота» оцінюється рівень засвоєння студентом розділів і питань курсу, які визначені для самостійного вивчення. Оцінювання проводиться шляхом тестування та опитування студентів. Максимальна кількість балів складає 20.

До перелічених складових модульної оцінки можуть нараховуватися додаткові бали за участь студента у науковій роботі, підготовці публікацій, робіт на конкурси, участь в олімпіадах.

Кількість додаткових балів визначається на розсуд викладача, але у сумі не більше 100 балів разом із переліченими складовими модульної оцінки. Обґрунтованість нарахування студенту додаткових балів розглядається на засіданні кафедри та оформлюється відповідним протоколом.

Отримана таким чином сума балів доводиться до відома студентів перед проведенням модульного контролю. Студентам, які набрали від 60 до 100 балів і згодні з цією сумою, відповідна оцінка за модуль проставляється у заліково-екзаменаційну відомість.

У разі незгоди студента з отриманою сумою балів або якщо вона складає менше 60 балів, її можна покращити за рахунок участі студента у процедурі модульного контролю.

Кількість балів, яка може бути отримана за результатом модульного контролю, дає студенту можливість для підвищення оцінки поточного контролю на один ступінь за державною шкалою:

- з «4» (75-89 балів) на «5» (90-100 балів);
- з «3» (60-74 бали) на «4» (75-89 балів);
- з «2» (35-59 балів) на «3» (60-74 бали).

Таким чином, максимальна кількість балів модульного контролю коливається у межах від 10 до 25 балів залежно від конкретного випадку.

Залікова оцінка визначається як середньоарифметичне оцінок двох модулів залікового кредиту.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента оцінка, що виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до державної шкали (5, 4, 3) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Визначення назви за державною оцінкою	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Добре – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – загалом правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
Задовільно – 3	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
Незадовільно – 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота перед тим, як отримати залік або екзамен (повторне вивчення модуля)	< 35	F

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1 Сутність і показники продуктивності праці залізниць та окремих лінійних підприємств.

2 Основні фактори, що впливають на продуктивність праці на залізничному транспорті.

3 Планування чисельності персоналу на залізничному транспорті.

4 Сутність заробітної плати. Тарифна система та її складові частини.

5 Форми і системи оплати праці на залізничному транспорті

6 Експлуатаційні витрати залізниць, їх класифікація і методи планування.

7 Поняття собівартості перевезень.

8 Залежність експлуатаційних витрат і собівартості залізничних перевезень від обсягу перевезень.

9 Методи розрахунку собівартості залізничних перевезень у конкретних умовах.

10 Шляхи зниження собівартості перевезень

11 Принципи цінової політики та методи ціноутворення.

12 Методи побудови тарифів на залізничні перевезення.

13 Види вантажних тарифів.

14 Види пасажирських тарифів.

15 Шляхи удосконалення вантажних і пасажирських тарифів.

16 Основні фонди та оборотні кошти залізниць.

17 Поняття доходних надходжень і доходів залізниць.

18 Структура доходів залізниць.

19 Прибуток залізниць та шляхи підвищення прибутковості залізниць.

20 Поняття “економічна ефективність”. Принципи розрахунку економічної ефективності заходів, що плануються.

21 Загальна (абсолютна) та порівняльна (відносна) економічна ефективність.

22 Поняття про інновації та ефективність інноваційних проектів на залізничному транспорті.

23 Принципи визначення економічної ефективності інновацій.

24 Основні напрямки розвитку матеріально-технічної бази галузей залізничного транспорту.

25 Забруднення природного середовища підприємствами залізничного транспорту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Абрамов, А. П. Затраты железных дорог и цена перевозки [Текст] / А. П. Абрамов. – М. : Транспорт, 1974. – 256 с.

2 Белов, И. В. Экономика железнодорожного транспорта [Текст] : учеб пособие / И. В. Белов, Н. П. Терешина, В. Г. Галабурда. – М. : УМК МПС России, 2001. – 600 с.

3 Боїла, Л. І. Сутність та склад витрат підсобно-допоміжної діяльності залізничного транспорту [Текст] / Л. І. Боїла // Вісник ЖДТУ. Науковий журнал: Економічні науки. – 2010. – № 1 (51). – С. 153-156.

4 Боїла, Л. І. Облік і контроль витрат на здійснення вантажних перевезень залізничним транспортом [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Л. І. Боїла. – Тернопіль, 2010. – 20 с.

5 Большая энциклопедия транспорта [Текст] : в 8 т. / глав. ред. А. А. Зайцев. – Спб. : Элмор, 1994. – Т. 4. – 1994. – 328 с.

6 Большая энциклопедия транспорта [Текст]: в 8 т. / глав. ред. Н. С. Конарев – 2-е изд. – М. : Большая Российская энциклопедия, 2003. – Т. 4. – 2003. – 1039 с.

7 Большая энциклопедия транспорта [Текст] : в 8 т. / глав. ред. Н. С. Конарев. – М. : Большая Российская энциклопедия, 1995. – 559 с.

8 Большой энциклопедический словарь [Текст] / под. ред. А. Н. Азрилияна. – М. : Институт новой экономики, 2004. – 574 с.

9 Бухгалтерський облік основної діяльності залізниць України [Текст] : підручник / Б. О. Шумляєв, Е. І. Рябий, В. І. Дзюба [та ін.] ; за ред. Б. О. Шумляєва. – Дніпропетровськ, 2004. – 424 с.

10 Виниченко, Н. Г. Бухгалтерский учет на железнодорожном транспорте [Текст] / Н. Г. Виниченко,

А. Г. Войтенко, А. П. Красов; под ред. А. П. Красова. – М. : Транспорт, 1986. – 423 с

11 Громов, Н. Н. Управление на транспорте [Текст] / Н. Н. Громов, В. А. Персианов. – М. : Транспорт, 1990. – 336 с.

12 Железнодорожный транспорт [Текст] : энциклопедия / глав. ред. Н. С. Конарев. – М. : Большая Российская энциклопедия, 1995. – 559 с.

13 Журавель, А. И. Себестоимость железнодорожных перевозок [Текст] / А. И. Журавель. – Новосибирск: Изд-во СГУПС, 2000. – 304 с.

14 Загородній, А. Г. Фінансово-економічний словник [Текст] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів: Львівська політехніка, 2005. – 714 с.

15 Про природні монополії [Текст] : закон України // Офіційний вісник України. – 2000. – № 19. – С. 7-15.

16 Про залізничний транспорт : закон України // Голос України. – 1996. – № 169 (1419).

17 Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Текст] : закон України.

18 Камсков, Е. С. Основы бухгалтерского учета и анализа в хозеденицах железных дорог [Текст] / Е. С. Камсков. – М. : Транспорт, 1961. – 100 с.

19 Кірдіна, О. Г. Поєднання різних підходів до управління витратами на залізничному транспорті [Текст] / О. Г. Кірдіна, Ю. В. Мирошніченко // Академічний огляд. – 2012. – № 2(37). – С. 100-104.

20 Ключева, Ю. Ф. Экономика железнодорожного транспорта [Текст] / Ю. Ф. Ключева. – Дніпропетровськ, 2006. – 458 с.

21 Ковригин, А. Г. Финансы железнодорожного транспорта [Текст] / А. Г. Ковригин. – М., 1978. – 207 с.

22 Кожевников, А. Н. Бухгалтерский учет основной деятельности железных дорог [Текст] / А. Н. Кожевников. – М. : Транспорт, 1969. – 205 с.

23 Котенко, А. М. Управління вантажною і комерційною роботою на залізничному транспорті. [Текст] / А. М. Котенко. – Харків: Нове слово, 2003. – 407 с.

24 Красов, А. П. Бухгалтерский учет основной деятельности железных дорог [Текст] / А. П. Красов. – М., 1997. – 439 с.

25 Макаренко, М. В. Витрати на залізничному транспорті: аналіз і управління [Текст] / М. В. Макаренко, М. Ю. Гончаров, Н. С. Соколовська; за ред. М. В. Макаренка. – К. : ВАТ «УКТП – Центр», 2002. – 206 с.

26 Номенклатура витрат з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України [Електронний ресурс] : наказ Укрзалізниці від 21.08.2007 р. № 417-Ц. – Режим доступу: <http://uz.gov.ua>.

27 Пасічник, В. І. Теоретичні основи економіки експлуатаційної діяльності залізниць [Текст] / В. І. Пасічник. – К. : Наук. світ, 2003. – 222 с.

28 Перебийніс, В. І. Транспортний менеджмент і транспортний маркетинг виробничо-комерційної діяльності [Текст] : монографія / В. І. Перебийніс, Л. М. Болдирева, О. В. Перебийніс. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 201 с.

29 Петренко, Л. М. Управління вантажною і комерційною роботою на залізничному транспорті [Текст] / Л. М. Петренко, В. В. Габа. – К. : КУЕТТ, 2004. – 246 с.

30 Реформування бухгалтерського обліку на залізничному транспорті України. Офіційне видання [Текст] / М. В. Макаренко, Ю. М. Цветов, Н. С. Соколовська, В. І. Труханова [та ін.]. – К. : КУЕТТ, 2002. – 532 с.

31 Стандарт бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» [Текст] // Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт і послуг у промисловості). – К., 2001. – С. 74-76.

32 Тридцять одне положення (стандарт) бухгалтерського обліку [Текст]. – К. : КНТ, 2007. – 180 с.

33. Чумаченко, М. Економічна робота на підприємстві та П(С)БО 16 «Витрати» [Текст] / М. Чумаченко, І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 3. – С. 13-16.

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульного аркушу контрольної роботи

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра «Маркетинг»

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Витрати на залізничному транспорті»

Варіант ____

Виконав(ла): студент(ка) групи
напряму підготовки _____

_____

прізвище, ініціали

_____

підпис

Перевірив(ла): _____

науковий ступінь, вчене звання, посада

_____

прізвище, ініціали

_____

підпис

« ____ » _____ 20__ р.

Харків 20 ____